

УДК 341.951: 342.553

**І.А. ГАЛІАХМЕТОВ**, канд. юрид. наук,  
ДВНЗ «Київський національний економічний  
університет імені Вадима Гетьмана»

## ТЕОРЕТИКО- МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МУНІЦИПАЛЬНОГО ПРАВА ЯК НАУКИ

**Ключові слова:** методологічний аспект, муніципальне право, юридична наука, правова система

Сучасний етап розвитку конституціоналізму в Україні обумовлений істотними змінами в механізмі конституційно-правового регулювання суспільних відносин і якісним оновленням структури і змісту науки про систему права та виділу в ній нових відгалужень, як муніципальне право. «Перспективи модернізації соціально-економічної, політичної і правової систем... суспільства в теперішній час визначаються не тільки об'єктивними закономірностями інноваційного розвитку держави в умовах глобалізації та європейської інтеграції, але і процесами зближення правових систем» [1, с.3, 15]. У цьому розумінні загальна тенденція переосмислення традиційних правових категорій і понять, основ (інститутів) галузевих юридичних наук обумовлює необхідність вдосконалення теоретико-методологічних підходів до вивчення муніципального права України як галузевої юридичної науки. Це стає особливо *актуальним* в контексті зміни пріоритетів і цілей правового регулювання, переходу від традиційного протиставлення інтересів особи, громадянського суспільства і держави, її патерністичної концептуальної ролі в ринкової економіці (з 1988 року відродження її на теренах СРСР. – І.Г.), до закріплення соціальних цінностей і забезпечення реальних механізмів дії конституційно-правових норм в різних сферах суспільного життя, зокрема, у місцевому самоврядуванні громади.

Ринкові механізми не можуть успішно діяти самі по собі, вони повинні органічно

«співвідноситися» з дієздатною державною владою, з «сильними державно-правовими інститутами» [1, с.31], зокрема, місцевого самоврядування. А отже методологічні проблеми пізнання муніципально-правових явищ, питання співвідношення держави і громадянського суспільства, держави і територіальних самоврядних утворень, проблеми юридичної і соціально-правової відповідальності муніципально-правових інститутів є досить актуальними. Наприклад, на монографічному рівні, методологічні дослідження в 70–80-х роках ХХ ст. були представлені, передусім, працями Д.А. Керімова, О.П. Шебанова, А.М. Васильєва, В.К. Бабаєва, В.М. Сирих. За уявленням В.М. Сирих, з другої половини 60-х до кінця 80-х років, тобто більш ніж 20 років, спостерігався «бум» методологічних досліджень радянських правознавців [2, с.12].

Досвід провадження радикальних демократичних перевтілень в правовій системі українського суспільства потребує наукового осмислення проблем «співвідношення особистості і держави, прав людини, їх забезпечення і захисту як всередині країни, так і на міжнародному рівні», що не уявляється можливим в процесі аналізу традиційних правових інститутів і підгалузей в рамках системи галузі конституційного права. У зв'язку з цим вивчення теоретико-методологічних аспектів і обґрунтування системно-технологічного підходу до аналізу муніципально-правових явищ і процесів дозволить реалізувати конструктивну галузевоутворюючу функцію теорії конституційного права, виявить рівень реального впливу науки зазначеного права на правотворчість і правозастосування в сфері місцевого самоврядування та діяльності органів місцевого самоврядування України, а також на формування нових способів застосування правової технології як механізму муніципально-правового регулювання суспільних (самоврядних) відносин.

Дослідженню методології муніципального права і законодавства були присвячені праці та публікації багатьох українських учених, зокрема: Б.П. Андресюка [3], М.О. Баймура-

това [4, 5], О.В. Батанова [4, 6], В.С. Куйбіди [7], О.В. Прієшкіної, Б.В. Калиновського та інших [8].

Терміном «муніципальне право» позначається не тільки одна з нових наук вітчизняного права, але й одна із галузей наукового знання або одна із галузей юридичної науки. Наука, що розглядається, уявляє собою систему понять, поглядів, ідей, котрі розкривають сутність місцевого самоврядування, закономірності його виникнення та розвитку. Як галузь юридичної науки «муніципальне право» має загальний об'єкт – об'єктивні закономірності виникнення, розвитку і функціонування держави і права, а також загальні методи дослідження цього об'єкта.

Самостійність (уособленість) науки муніципального права, як і будь-якої іншої юридичної науки, визначається її предметом (як складової частини об'єкта) і методом дослідження. Під предметом науки «муніципальне право» слід розуміти об'єктивні закономірності виникнення, розвитку і функціонування місцевого самоврядування у взаємозв'язку з іншими видами публічного права, територіальної громади (колективами) з органами держави та недержавними органами. Важливо мати на увазі, що об'єктивні закономірності виникнення, розвитку і функціонування місцевого самоврядування можуть бути предметом дослідження й інших галузевих юридичних наук, що засвідчує наявність системності юридичної науки, яка розглядається, та її взаємозв'язки з іншими юридичними науками (наприклад, з теорією держави і права, конституційним правом, адміністративним правом та ін.).

Предмет науки «муніципальне право» пізнається за допомогою наукових методів, які прийнято поділяти на загальнонаукові, приватно наукові та спеціальні. До числа загальнонаукових входять аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія та інші методи. Серед приватно наукових і спеціальних методів, що застосовуються в юридичних науках, можна назвати моделювання, експеримент, логіко-юридичний, порівняльно-історичний тощо. У

зв'язку з подовженням в країні правових реформ (наприклад, адміністративно-територіальної і місцевого самоврядування) став активніше застосовуватися порівняльно-історичний метод дослідження місцевого самоврядування на тлі різних історичних типів і форм держав.

Для муніципального права також актуально використання математичних, статистичних методів у вирішенні задач, які стоять тепер у законодавчій і правозастосовній практиці, котрі стає все складніше ефективно вирішувати за допомогою традиційних методів правових досліджень. Головні причини такого положення речей лежать у площині правових процесів, у специфіці муніципально-правової науки. Муніципально-правова наука відрізняється від інших потребою у прогнозуванні, у перспективному управлінському впливі на свій об'єкт регулювання. Ця задача вирішується не тільки в умовах відсутності чітких безумовних закономірностей розвитку явищ і процесів, що притаманні точним наукам, але і обумовлене тим, що побудова моделей майбутнього, формальних рамок поведінки, є суттю діяльності не тільки теоретика-вченого правознавця, але і практика-законодавця і правозастосовувача. Адже більшість об'єктів, що вивчаються наукою муніципального права, можуть бути охарактеризовані кібернетичним поняттям «складна система». Найбільш розповсюджене розуміння системи як сукупності елементів, що знаходяться у взаємодії та обумовлюють певну цілісність, єдність. Тому у разі вивчення складних правових систем недостатньо користуватися методом їх розчленування на елементи із наступним вивченням цих елементів окремо один від одного. Дійсно, одна із провідних особливостей муніципально-правових досліджень полягає в тому, що майже не існує об'єктів правового регулювання, які можна було б розглядати як окремі (позасистемні) елементи.

Складність системи визначається кількістю елементів, що до неї входять, зв'язками між цими елементами, а також взаємовідносинами між системою і середовищем. Простір муніципально-правового регулювання, як само функ-

ціональної частини конституційно-правового регулювання, володіє усіма ознаками дуже складної інституційної системи. Він поєднує велику кількість елементів, що відрізняється різноманіттям як внутрішніх (між власними правовими елементами), так і зовнішніх зв'язків (міжгалузеві, правова система) з іншими елементами соціуму: економічною, політичною, культурною сферами суспільства.

З точки зору наукового пізнання, предмет науки уявляє собою як фрагмент або аспект об'єктивної реальності, яка описується в термінах науково обґрунтованої теоретичної схеми [9, с.30]. Однак у даному випадку необхідно послідовно відрізнити об'єкт і предмет наукового пізнання в муніципально-правовій науці. Об'єктом наукового пізнання в науці муніципального права виступає муніципально-правова реальність про місцеве самоврядування в цілому (як системне явище) та його інститути, а предметом наукового пізнання – фрагменти або аспекти цієї реальності, що визначаються самостійними цілями і задачами наукового пізнання, обумовлюються розгалуженим рівнем розвитку спеціального понятійно-категоріального апарату, методологічними засобами і способами наукового пізнання. У цьому смислі особливе значення набуває розуміння подвійності природи предмета науки муніципального права. Предмет наукового пізнання в галузі муніципального права формується під впливом соціально-історичних факторів і відображає реальний стан місцевих суспільних відносин в державі, що одночасно регулюються нормами і конституційного і муніципального права.

Трансформація державності в сучасному світі передбачає два типи індикаторів появи нових правових явищ: семантичні (так як мова або символіка відображають глибинні процеси змін, тобто поява сталих муніципально-правових конструкцій) і змістовні (наприклад, поява нових функцій держав, зокрема, гарантування місцевого самоврядування). Тобто спочатку ми відчуваємо семантику зміни, що характеризує державу як інститут, «до якого постійно пред'являються завищені вимоги і

які, внаслідок цього, потребують реформування», а отже формуються нові зовнішні соціально-історичні фактори в конкретний історичний період. Специфіка і здатність якісних змін обумовлена дією передусім внутрішньо наукових факторів, до числа яких відносяться зміни в наукових уявленнях про об'єктивність юридичного пізнання «місцевого самоврядування», «муніципального управління» і «муніципальної влади», що обумовлюють системні змістовні зміни в публічно-владних інститутах, поглиблення децентралізації державної влади та необхідність розробки теоретико-методологічних основ муніципально-правової науки. Аналіз даних факторів дозволить пояснити конкретні умови формування предмета і методології галузевої муніципально-правової науки в Україні на кожному етапі її розвитку.

В сучасній науковій літературі найбільш значимо уявляється концепція розмежування об'єкта і предмета науки муніципального права. Традиційний підхід полягає в тому, що об'єкт і предмет муніципально-правової науки ототожнюються, оскільки під предметом науки розуміють об'єкти її вивчення і сукупність проблем, що досліджуються. Тим самим, предметом муніципально-правової науки постає галузь муніципального права, в межах якої дослідженню підлягають муніципально-правові норми (як похідні конституційно-правових) і відносини, що регулюються ними. Між тим різниця об'єкта і предмета науки муніципального права полягає в тому, що «об'єкт наукового вивчення відрізняється від предмета науки», тобто «...один і той же об'єкт може вивчатися різними науками, навіть кожна наука вивчає даний об'єкт з позицій свого предмета і методу» [10, с.4], а уже безпосередня структура об'єкта муніципально-правового пізнання, що складають норми муніципального права і які формалізовані в джерелах права, обумовлює «муніципально-правове відношення» як правову форму буття людини в соціальних утвореннях територіально-владного типу та символізує муніципально-правове знання як результат вивчення об'єктів (самого предмета).

У спрощеному розумінні можна говорити, що об'єктом науки муніципального права – це те, що ми про нього знаємо до його наукового вивчення, а предмет – це вивчений об'єкт, те, що ми знаємо про нього після наукового пізнання. Тобто, мова йде про розмежування об'єкта пізнання й ідеї (теоретичного смислу, уявлення думки, логічної моделі тощо) об'єкта, що уже пізнаний [10, с. 4].

Так само наводить різницю об'єкта і предмета науки А.В. Поляков, який вважає, що «...об'єкт науки – те, на що направлена пізнавальна діяльність. Предмет науки – сукупність знання про об'єкт, що задані специфічним ракурсом його розгляду. Кожна наука має свій предмет... Предмет науки можна охарактеризувати як результат тематизованої рефлексії про об'єкт науки, що отримав текстуальну форму вираження» [11, с.18].

Наука муніципального права використовує притаманні всьому вітчизняному державознавству різноманітні наукові методи досліджень. Серед сучасних підходів до дослідження теоретико-методологічних проблем науки муніципального права особливе значення мають нормативний, прецедентний і соціокультурний підходи. *Нормативний підхід* базується на постулатах класичного правового позитивізму (Дж. Остін, А. Дайсі) та використанні формально-юридичного методу аналізу, в структурі якого виділяються прийоми описання джерел права, їх узагальнення, визначення правових понять, систематизації правових норм і побудови юридичних конструкцій. Тотожну позицію обґрунтовували і радянські державознавці (зокрема, С.С. Кравчук, Б.В. Щетинін). Таким чином, задачами нормативної теорії є аналіз логічної структури і тлумачення правових норм з метою забезпечення їх одноманітного застосування в судовій практиці. *Методологія прецедентного підходу*, що розроблена в рамках правового реалізму (О.У. Холмс), передбачає використання не тільки формально-юридичного методу, але і методів порівняння, моделювання, логічних прийомів індуктивного узагальнення, які дозволяють відбудовувати

загальну модель інтерпретації юридичних конструкцій в процесі прийняття судових рішень. Муніципальне право у даному контексті – це сукупність муніципально-правових норм в інтерпретації Конституційного Суду України. *Соціокультурні підходи* засновуються на використанні методів політології, соціології у разі вивчення інституціоналізації основ місцевого самоврядування<sup>1</sup>.

Різниця даних підходів в теорії права обумовлені особливостями розуміння функцій і задач науки муніципального права, які під впливом історичних традицій самоврядування і правової культури громад характеризують особливості наукового пізнання предмета муніципально-правового регулювання. В даному випадку методологія уявляє собою систему наукових знань про способи і засоби (прийоми) пізнання муніципально-правової реальності та закономірності її розвитку в нашій державі. Вона дозволяє розкрити взаємозв'язок основних структурних елементів конституційно-правової та муніципально-правової науки: об'єкта (муніципально-правова реальність як самостійна похідна конституційно-правової), предмета (закономірності розвитку місцевого самоврядування в суспільстві та державі як конституційна гарантія), принципів і методів (способи правового пізнання нових муніципально-правових відносин), правил та прийомів правового пізнання (засоби правового пізнання).

До проблем сучасної методології муніципально-правової науки відноситься і розробка спеціальних юридичних методів, особливо формально-юридичного, історико-правового і порівняльно-правового.

Сучасну науку муніципального права неможливо собі уявити без такого важливого напрямку філософсько-правової думки, як юридична герменевтика. Нагадаємо, що гер-

<sup>1</sup> Див.: Лазор О. Д. Інституціоналізація публічної самоврядної влади в Україні : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня докт. наук з держ. упр. : спец. 25.00.04 / О. Д. Лазор ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2010. – 40 с.

меневтикою зазвичай називають «мистецтво і теорію тлумачення текстів» (Ф.К. фон Савіньї). Наприклад, Н.В. Мішина розглядає через теорію метафори термін «органи самоорганізації населення» в порівнянні з поняттями «самодіяльність», «самоорганізація» і «самоврядність» [12, с.304–310] у контексті застосування їх законодавством про місцеве самоврядування України.

В кінцевому підсумку досягнення муніципально-правового знання сприяє найбільш повному розкриттю поняття науки муніципального права та її ефективності у забезпеченні муніципально-правового регулювання суспільних (самоврядних) відносин. У цьому зв'язку особливе значення набуває багаторічна дискусія про поняття і призначення муніципально-правової науки і специфіку муніципально-правового регулювання. Більш детальнішим аспектом цієї проблеми є визначення ролі і місця муніципального права в системі юридичних наук права України.

Питання про поняття муніципального права пов'язане із конкретним наповненням змісту терміна «муніципальне право». Слід зазначити, що правомірність застосування терміну муніципальне право визначається як соціально-історичними (роль і місце муніципального права в правовій системі держави в конкретний історичний період), так і внутрішньо науковими (статус муніципального права як наукової дисципліни і теоретичний рівень розробки основних проблем) факторами.

Таким чином, муніципальне право як галузева юридична наука уявляє собою комплексну систему наукових знань про муніципально-правові конструкції як реальну правову дійсність і закономірності її подальшого розвитку. В цілому критеріями існування муніципального права як наукової дисципліни є логічне обґрунтування предмета дослідження, що розмежовує предметну галузь науки, розробка специфічного понятійно-категоріального апарату, який дозволяє розкрити змістовну частину предмета науки, наявність особливих методологічних способів і засобів пізнання, котрі на підставі принципів пізнання втілю-

ються в систему методології науки муніципального права, існування цілісних наукових теорій про місцеве самоврядування, концепцій і гіпотез, що пояснюють певну галузь фактів в структурі реальності муніципально-правових (територіально-самоврядних) відносин та забезпечують вирішення фундаментальних і прикладних проблем державотворення.

Одночасно засновуючись на змісті принципу співрозмірності система методів формування муніципального права дозволяє забезпечувати праву (правомірність) актів держави та інших приватних інститутів, регулюючих та управляючих в сфері місцевого самоврядування. А отже, означає можливість трансформувати будь-які загальні принципи в метод онтологічну основу права. Можливий і зворотній процес, коли сукупність методів з часом стає змістом уже визнаних або нових принципів права, зокрема, принципів місцевого самоврядування.

Сучасна теорія права відносить до методів права способи впливу на поведінку суб'єктів права (заборони, дозволи, рекомендації, стимулювання), правові механізми, правові засоби (хоча це лише засоби досягнення цілей нормативного акта), способи тлумачення правових норм. При цьому до методів не відносять загальні принципи права, хоча відсутня ясність і у визначенні того, що уявляють собою принципи. Відсутність знання про те, як встановлюються права і обов'язки, на думку професора Д.І. Дедова, приводить нас до висновку про відсутність знання про те, в яких випадках повинні застосовуватися заборони, вимоги, дозволи і рекомендації. Адже саме ці способи захисту прав прийнято називати правовими методами. Вони уявляють собою лише технічну частину юридичного методу і застосовуються на останньому етапі формуванні правової норми.

Отже, предметом муніципального права є суспільні відносини, пов'язані з організацією і функціонуванням місцевого самоврядування як самостійного та відносно відокремленого виду публічної локальної влади в системі народовладдя в межах певних адміністративно-

територіальних одиниць. «Місцеве самоврядування як демократична система володарювання» – цілісна система, що включає в себе взаємопов'язані і взаємозалежні підсистеми: соціальну, інституційну, ресурсну, функціональну, нормативну... Місцеве самоврядування перевтілює народний лад в само управлінську діяльність громадян в їх же інтересах і в цьому смислі самоврядування є сума представницької і безпосередньої демократії та різноманіття форм самоврядної діяльності населення з її реалізації» [13, с.146].

Територіальні соціальні спільноти – місцеві громади, що наділялися тою або іншою формою і рівнем автономії по відношенню до верховної влади, існували майже у всіх державних утвореннях, які мали складну територіальну організацію (двох або більш рівневий ступінь організації). Однак наврядчи їх можна назвати організаціями самоврядування, оскільки автономно вони саме існували (формально, як утворення), а питання про автономне перевтілення такими організаціями, як громади, самих себе як нормативне питання в порядку денного не було. Між тим саме слово «самоврядування» (порівняйте німецьке «Selbstverwaltung») розуміє звичайне відтворення дій, направлених на перевтілення такої організації саму себе без зовнішніх спонукань.

Юридичний метод, на думку Д.І. Дєдова, – це так би мовити загальні принципи права. Їх єдине джерело походження, загальні елементи в їх змісті дозволяють говорити про них як про єдиний юридичний метод [14].

У теперішній момент вплив на формування той або іншої галузі права проявляє наявність системи джерел права (галузі законодавства), що регламентують однорідну групу суспільних відносин, і системи принципів, що лежать в основі галузі [15].

Таким чином, муніципальне право як об'єктивний елемент системи права України уявляє собою сукупність норм, котрі регулюють як публічно-правові, так і приватноправові суспільні відносини, які врегулювати неможливо за допомогою нормами однієї окремо взятої галузі права. Методологію муніципаль-

ного права складає система основних методів правового регулювання, а саме, імперативний та диспозитивний методи. Однак уявляється необхідним сформулювати спеціальний метод регулювання (комплексний муніципально-правовий), який би розповсюджував свою дію на весь комплекс норм зазначеної галузі та класифікував її самостійність. Основне значення даного спеціального (комплексного) методу – встановлення збалансованого впливу на публічно-правові і приватноправові інтереси.

Отже, муніципальне право, що регулює змішану групу суспільних відносин, що відокремлена за територіально-самоврядною ознакою, є структурним елементом системи національного права України. А тому як комплексна галузь права може бути перевтілена в окрему галузь права, що регулює однорідну (споріднену у зв'язку із тотожністю носія права і об'єкта регулювання) групу публічно-правових або приватноправових відносин. Разом із тим слід враховувати, що зміни, що відбуваються в системі права, безумовно відображаються на положеннях національної правової системи.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Марченко М. Н. Государство и право в условиях глобализации / М. Н. Марченко. – М. : Прогресс, 2009. – 400 с.
2. Сырых В. М. Логические основания общей теории права : в 2 т. Т. 1. Элементный состав / Владимир Михайлович Сырых. – М. : Юрид. Дом «Юстицинформ», 2000. – 528 с.
3. Андрусюк Б. П. Місцеве самоврядування в сучасній Україні: проблеми і перспективи / Б. П. Андрусюк. – К. : Інформ.-вид. центр, 1997. – 222 с.
4. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні : монографія / В. В. Кравченко, А. О. Янчук, В. О. Антоненко та ін. ; за ред. В. В. Кравченка, М. О. Баймуратова, О. В. Батанова. – К. : Атіка, 2007. – 864 с.
5. Баймуратов М. О. Муніципальна влада: актуальні проблеми становлення й розвитку в

Україні / М. О. Баймуратов, В. А. Григор'єв. – Одеса : Юрид. літ-ра, 2003. – 192 с.

6. Батанов О. В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні : монографія / О. В. Батанов ; за заг. ред. В. Ф. Погорілка. – К. : Ін Юре, 2003. – 512 с.

7. Куйбіда В. С. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування : монографія / Василь Степанович Куйбіда. – К. : МАУП, 2004. – 432 с.

8. Пухтинський М. О. Розвиток місцевого самоврядування в Україні: стан, проблеми, перспективи / М. О. Пухтинський, П. Т. Павленчик, В. М. Князев. – К. : Логос, 2002. – 212 с.

9. Митрофанов Б. С. Методологический анализ предмета науки как теоретизированной реальности / Б. С. Митрофанов, С. С. Розова // Проблемы методологии научных исследований. – Новосибирск, 1982. – С. 30.

10. Проблемы общей теории права и государства : учебник / под ред. В. С. Нерсесянца. – М. : Изд. группа «Норма-Инфра-М», 1999. – 832 с.

11. Поляков А. В. Общая теория права: Феноменолого-коммуникативный подход : курс лекций / Андрей Васильевич Поляков. – 2-е изд., доп. – СПб. : Изд-во «Юрид. центр Пресс», 2003. – 845 с.

12. Мішина Н. В. Герменевтика у галузі конституційного права України (на матеріалах Інституту органів самоорганізації населення) / Н. В. Мішина // Актуальні проблеми держави і права: збірник наукових праць. / редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.) та ін. ; відп. за вип. Ю. М. Оборотов. – Вип. 50. – Одеса : Юрид. л-ра, 2009. – 476 с.

13. Юшина Е. А. Местное самоуправление: политико-правовой анализ / Елена Александровна Юшина. – Киров, 2001. – 245 с.

14. Дедов Д. И. Юридический метод: научное эссе / Д. И. Дедов. – М. : Волтерс Клувер, 2008. – VII, 150 с.

15. Байтин М. И. Метод регулирования в системе права: виды и структура / М. И. Байтин, Д. И. Петров // Журнал российского права. – 2006. – № 2. – С. 21.

*Галиахметов І. А. Теоретико-методологічні аспекти муніципального права як науки / І. А. Галиахметов // Форум права. – 2013. – № 1. – С. 179–185 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2013-1/13giarjn.pdf>*

Розглянуто теоретичні та методологічні аспекти щодо розробки понять, системи муніципального права як науки в контексті розвитку права в Україні, необхідності логічної побудови його з точки зору сучасних наукових досліджень.

\*\*\*

*Галиахметов И.А. Теоретико-методологические аспекты муниципального права как науки*

Рассмотрены научно-теоретические и методологические аспекты (подходы) к пониманию сущности, понятий, проблем формирования системы муниципального права как науки в контексте развития права в Украине, необходимости построения его с точки зрения современных научных исследований.

\*\*\*

*Ghaliahmetov I.A. Theoretical and Methodological Aspects of the Municipal Law as Science*

On pages of that article are considered scientific problems in sphere of the theory and methodology of the municipal law. The article defines problems and proves necessity in a new fashion look at an aspect of methodology of research of municipal law in Ukraine.